

**MYYMÄLÄPÄÄLLIKKÖ PUTOSI
PINOAMISVAUNUN HAARUKKAAN LAITETUN
KUORMALAVAN PÄÄLTÄ**

Tavaratalon pääoven yläpuolelle oli asennettu edellispäivänä jouluvalot, jotka eivät kuitenkaan toimineet täysin odotetulla tavalla. Tavaratalon myymäläpäällikkö NN (50-v.) päätti korjata ongelman itse. Hän pyysi myyjä MM:ää nostamaan hänet pinoamisvaunun haarukkaan laittamiensa kahden kuormalavan päällä seisten n. 3,5 metriin ylettyäkseen valoihin. Ylös päästyään

1. TAPAHTUMIEN KULKU

Kuva 1. NN pyysi MM:ää nostamaan hänet kohteeseen pinoamisvaunulla, jonka haarukkaan miehet asettivat kaksi puolikasta kuormalavaa.

1.1 Tausta

Kiinteistöhuoltoyrityksen työntekijät olivat asentaneet edellisenä päivänä tavaratalon pääsisäänkäynnin yläpuolelle (lippaan) jouluvalot ns. kuusenoksaajäljitelmään. Ilmeisesti myymäläpäällikkö NN (50-v.) oli havainnut valojen asentamisen jälkeen, etteivät ne toimi odotetulla tavalla. Siitä ei ole varmaa tietoa, olivatko valot toimineet moitteettomasti heti asennuksen jälkeen ja oliko NN itse ollut hyväksymässä asennuksen lopputuloksen.

1.2 Tapaturma

Seuraavana aamuna asennuksesta myymäläpäällikkö purki varastossa saapunutta kuormaa, kun hän pyysi paikalla ollutta myyjä MM:ää avukseen korjatakseen valoihin liittyvät ongelmat. Varsinaista henkilönostinta miehillä ei ollut käytettävissä, joten NN pyysi MM:ää nostamaan hänet kohteeseen pinoamisvaunulla. Vaunun haarukkaan miehet asettivat kaksi puolikasta kuormalavaa, joiden avulla MM nosti NN:n n. 3,5 metrin korkeuteen.

Hetken kuluttua MM huomasi NN:n makaavan lavojen päällä. NN ei vastannut mitään MM:n kyselyihin. Pian tämän jälkeen NN vierähti lavan päältä ja putosi toisen lavan kanssa myymälän edustalle. MM soitti hätäkeskukseen ja juoksi myymälään sisään hakeakseen apua. Paikalle saapunut ambulanssi kuljetti NN:n keskussairaalaan, jonka teho-osastolla NN kuoli kaksi vuorokautta tapahtuman jälkeen.

2. TAPATURMAAN JOHTANEET TEKIJÄT

2.1 Vaarallinen työtapa

Miehet käyttivät henkilönostoon pinoamisvaunua, jonka haarukkaan olivat asettaneet kaksi puolikasta kuormalavaa ”nostotasoksi”. Tavaroiden nostamiseen tarkoitettujen laitteen käyttö henkilönostossa tässä kuvatulla tavalla on erittäin vaarallista, sillä kuormalava on epävakaa, se saattaa pudota vaunun haarukasta eikä siinä ole minkäänlaista putoamisen estävää suojaa.

Pinoamisvaunun käyttäminen henkilönostoihin kuvatulla tavalla oli myös NN:n ja MM:n työpaikalla yksiselitteisesti kielletty. Kielto oli koko organisaation henkilöstön tiedossa, mutta ilmeisesti siitä huolimatta varsin yleisesti käytetty menetelmä.

2.2 Puutteet työn suunnittelussa ja osaamisessa

Noston suunnittelussa aliarvioitiin työmenetelmään liittyvät vaarat, minkä vuoksi työn suunnittelua on pidettävä puutteellisena. Myymäläpäällikkönä NN oli MM:ään nähden esimiesasemassa ja vastuussa työn suunnittelusta ja turvallisesta suorittamisesta.

Kyseinen työtehtävä ei kuulunut NN:lle ja MM:lle, eikä heillä ollut siihen liittyvää ammattiosaamista ja rutiinia. Myyjä oli ennen töihin ryhtymistä muistuttanut työn kuuluvan valot asentaneelle kiinteistöhuoltoyritykselle.

2.3 Työpaikalla ei ollut nostoon soveltuvaa henkilönostolaitetta eikä työtelinettä

Miehillä ei ollut käytettävissään kyseisen tehtävän turvallisen suorittamisen mahdollistavia työtelineitä eikä henkilönostolaitetta, mikä osaltaan selittää vaarallisen työtavan valintaa: myymäläpäälliköllä oli tarve saada jouluvalot toimimaan, ja tarvittavia apuvälineitä tämän asian hoitamiseksi ei ollut välittömästi käytettävissä.

2.4 Valojen toimintaa ei varmistettu riittävän luotettavasti

Valojen asennus kuului ja sen suoritti kiinteistöpalveluyritys. Valojen asentajat eivät varmistaneet niiden toimintaa riittävän luotettavasti asennuksen jälkeen, mistä seurasi tarve korjaus- ja huoltotoimenpiteisiin heti seuraavana päivänä.

3. VASTAAVIEN TYÖTAPATURMIEN TORJUNTA

3.1 Työtelineiden ja henkilönostinten käyttö

Putoamisvaarallisissa töissä on aina käytettävä asetusten mukaisia työtelineitä tai henkilönostimia. Henkilöiden nostaminen on sallittua vain tähän tarkoitukseen valmistetulla nostolaitteella.

Mikäli henkilönostimen käyttö ei ole turvallista tai tarkoituksenmukaista, voidaan henkilönostoihin käyttää myös tavaroiden nostamiseen suunniteltua ja valmistettua nostolaitetta (valtioneuvoston päätös henkilönostoista nosturilla ja haarukkatrukilla 793/1999). Käytettäessä henkilönostoihin tavaroiden nostamiseen suunniteltua laitetta on nostotyön turvallisuus varmistettava noudattaen työvälineiden turvallista käyttöä ja tarkastamista koskevassa valtioneuvoston asetuksen (403/2008) luvussa 3a (nosturin ja haarukkatrukin käyttö henkilönostoihin) esitettyjä vaatimuksia. Tällöin on mm. käytettävä tarkoitukseen suunniteltua henkilönostokoria.

3.2 Töiden valvonta ja epäkohtiin puuttuminen

Työntekijän on noudatettava hänelle annettuja työohjeita ja työnantajan tulee valvoa työtapojen turvallisuutta ja annettujen työohjeiden noudattamista. Pelkästään töiden ohjeistaminen ei riitä, vaan työnantajan on myös valvottava, että ohjeita noudatetaan myös käytännössä. Havaittuihin epäkohtiin pitää puuttua välittömästi. Esimiesasemassa toimivan työnantajan edustajan tulee omalla esimerkillään edistää turvallisten työtapojen noudattamista. Käytännössä myös työmenetelmiin liittyvää valvontaa voidaan tehostaa kaupan alalla yleisesti käytössä olevien valvontakameroiden avulla.

Työmenetelmiin liittyvien vaarojen arvioinnissa olisi otettava huomioon myös ennakoitavissa oleva työohjeiden vastainen toiminta ja siitä aiheutuvat mahdolliset vaaratilanteet. Myös työntekijöillä on oikeus ja velvollisuus pidättäytyä oman tai muiden työntekijöiden turvallisuuden vaarantavista töistä.

3.3 Tukipalveluyritysten toiminta ja yhteistyö tilaajayrityksen kanssa

Sopiessaan erilaisten tukipalvelujen suorittamisesta työn toimittaja- ja tilaajayritysten kesken on tärkeää myös varmistaa toimitusten laatukriteeristö ja sopia yksiselitteisesti toiminnasta häiriötilanteissa.

Tässä kuvatus kaltaiset alihankintatyöt pitäisi aina pyrkiä suorittamaan loppuun saakka, mikäli se on vain käytännössä mahdollista. Töitä suunniteltaessa ja jaetta-

essa pitäisi kaikin mahdollisin keinoin varmistaa, että työt olisi mahdollista suorittaa kerralla loppuun saakka. Erityisen tärkeää on varmistaa, että työt tulee viimeistellyksi saman työvuoron aikana. Mikäli tämäkään ei ole mahdollista, on keskeneräisistä töistä tiedotettava yksiselitteisesti seuraavan työvuoron ja kaikkien samalle vaaralle mahdollisesti altistuvien yritysten työntekijöille.

Työpaikalla pitää olla yksiselitteinen työnjako. On tärkeää, että työtehtävistä on sovittu ja ne on ohjeistettu yksiselitteisesti eri tahojen kesken. Kesken jääneestä työstä saattaa aiheutua ennakoimattomia vaaroja, jos kaikki osapuolet eivät ole tarkkaan tietoisia vastuistaan ja tehtävistään. Erityisesti yhteisillä työpaikoilla, joissa esimerkiksi huolto- ja kunnossapitotoiminnot on ulkoistettu, on tärkeää, että työkäytännöistä on sovittu yhteisesti ja kaikki osapuolet ovat tietoisia vastuistaan ja käytännön ”pelisäännöistä”. Jokaisen organisaation ja niiden työntekijöiden työtehtävät pitää määritellä ja tiedottaa kaikille yksiselitteisesti ja selkeästi siten, että jokainen toimija on ymmärtänyt tehtävänsä ja niihin liittyvät vastuunsa.

YLEISTIEDOT

Koneet ja laitteet	Akkukäyttöinen pinoamisvaunu (vm. 1986)	Koodi
Työnantajan toimiala	Valintamyymälät	G1
Vahingoittuneen ammatti	Myymäläpäällikkö	300
Työympäristö	Tavaratalon pääsisäänkäynti	043
Työtehtävä	Valojen asennuksen korjaustyö	52
Työsuoritus	Ei tietoja	00
Poikkeama	Putoaminen	51
Vahingoittumistapa	Iskeytyminen asfaltille	31

Raportti on hyväksytty TVL:n TOT-johtokunnan kokouksessa 11.5.2011.

Tässä tutkintaraportissa esitetään tutkintaryhmän käsitys tapaturmaan johtaneiden tapahtumien kulusta ja tapaturmatekijöistä sekä suositukset vastaavien tapaturmien torjuntatoimenpiteistä.

TOT-tutkinnan ja -raportin tarkoituksena on työtapaturmien torjunnan tehostaminen. Raportin tarkoituksena ei ole ottaa kantaa eri osapuolten syyllisyyteen eikä vastuisiin.

Kaavio tapahtuman kulusta ja tapaturmatekijöistä

TOT 16/09

Kiinteistöhuoltoyrityksen työntekijät olivat asentaneet edellisenä päivänä tavaratalon pääsisäänkäynnin yläpuolelle (lippaan) jouluvälöt ns. kuusenoksaajajitelmään. Seuraavana päivänä valot eivät toimineet odotetulla tavalla.

Myymläpäällikkö NN pyysi paikalla olutta myyjä MM:ää avukseen korjatakseen valoihin liittyvät ongelmat

-Valojen asentajat eivät varmistaneet niiden toimintaa ei riittävän luotettavasti asennuksen jälkeen
-Puutteellinen töiden suunnittelu
- Miehillä ei ollut työhön liittyvää ammattiosaamista ja rutinia. Tehtävä ei kuulunut heidän töihinsä.

NN pyysi MM:ää nostamaan hänet kohteeseen pinoamisvaunulla. Vaunun haarukkaan miehet asettivat kaksi puolikasta kuormalavaa, joiden avulla MM nosti NN:n n. 3,5 metrin korkeuteen.

Työpaikalla ei ollut nostoon soveltuvaa henkilönostolaitetta eikä työtelinettä

NN vierähti lavan päältä ja putosi toisen lavan kanssa myymälän edustalle

NN kuoli kaksi vrk tapahtuman jälkeen sairaalassa

